

Nordkystens Fremtid

Konsekvenser ved genbesøg af VP3

Nordkystens Fremtid

Dato: 17. februar 2025

Indhold

1	Indledning.....	2
2	Ændring i tilstandsvurderinger.....	2
3	Hvilken betydning har VP3 genbesøg for projektet.....	3
3.1	Biologiske kvalitetselementer	3
3.2	Nationalt specifikke stoffer og kemisk tilstand	5
4	Konklusion	5

1 Indledning

Kapitel 8 om vandområdeplaner i miljøkonsekvensrapporten for Nordkystens Fremtid (2024) er udarbejdet på baggrund af gældende vandområdeplaner for den tredje planperiode 2021 – 2027 (VP3) med tilhørende baggrundsdata.

Men d. 20. december 2024 udsendte Styrelsen for grøn arealoplægning og vandmiljø under Ministeriet for Grøn Trepert et udkast i høring, der omfatter et såkaldt genbesøg af vandområdeplanerne for tredje planperiode (VP3G). Høringen forløber i seks måneder frem til d. 20. juni 2025. Baggrunden er, at der med aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 blev besluttet at gennemføre et genbesøg af vandområdeplanerne for tredje planperiode i 2023/2024, hvor det – på baggrund af ny viden fra en række udviklingsinitiativer – skulle besluttes, hvordan det resterende kvælstofindsatsbehov håndteres ift. indsatsen til kystvande.

Ved genbesøget er der lagt vægt på "at i danske kystvandområder er udledning af kvælstof en væsentlig udfordring for opnåelse af god økologisk tilstand. Med de foreslåede ændringer til vandområdeplanerne og de ledsagende indsatsprogrammer vil der i alle fire vandområdedistrikter ske en væsentlig reduktion i kvælstoftilførslen til kystvandsområderne. Reduktionerne vil understøtte, at der kan opnås god økologisk tilstand i danske kystvande. Kvælstofindsatsen vurderes samlet at have en positiv grænseoverskridende effekt på tilstanden i de marine vandområder, idet en reduktion i næringsstoftilførslen vil betyde en mindre mængde alger, større klarhed i vandet, bedre lysforhold for bundlevende dyr og planter og endelig mindsket risiko for iltsvind".

Høringsmaterialet består af de genbesøgte vandområdeplaner, fem bekendtgørelser, en vejledning, en miljørapport og data i MiljøGIS og på Vandplandata.dk. Det er udelukkende ændringerne i vandområdeplanerne, bekendtgørelser, miljørapport og MiljøGIS, der er omfattet af høringen. Det forventes at de nye vandområdeplaner vil træde i kraft i slutningen af 2025.

I det følgende er kort beskrevet hvilken betydning de opdaterede data ved genbesøget kan have for de vurderinger og konklusioner, der foreligger i miljøkonsekvensrapportens kapitel 8. Myndigheden forventes at offentliggøre rapporten i løbet af 2025.

2 Ændring i tilstandsvurderinger

Miljøstyrelsen har foretaget en opdatering af tilstandsvurderingen af vandområderne ved det såkaldte genbesøg. Opdateringen sker dels på baggrund af nyeste resultater fra NOVANA overvågningen, som også er blevet opdateret i henhold til rapporten "NOVANA, Det nationale overvågningsprogram for vandmiljø og natur 2023-2027, September 2023, Miljøministeriet". Desuden er antallet af miljøfarlige forurenende stoffer, der undersøges for, udvidet og der er sket ændringer i miljøkvalitetskrav og justeringer for udvalgte stoffer på listerne over nationalt specifikke stoffer og de EU-prioriterede stoffer.

De nye tilstandsvurderinger kan findes på MiljøGIS VP3 genbesøg¹, og de er baseret på nyeste tilgængelige data.

De nye tilstandsvurderinger af kvalitetselementerne for vandområde id VO 200 Kattegat, Nordsjælland fremgår af tabel 1 nedenfor.

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024>

Vandområdeplan	Fytoplankton	Rodfæstede planter	Bentiske invertebrater	Nationalt specifikke stoffer	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand
VP3	God	Ukendt	God	God	Moderat	Ikke-god På grund af bly, kviksølv, cadmium og BDE i biota samt nonylpheno-ler i sediment
VP3G	Moderat	Ringe	Høj	Ikke-god På grund af PCB og arsen i biota.	Ringe	Ikke-god På grund af bly, cadmium, kviksølv i biota

Tabel 1. Tilstandsvurderinger for vandområdeplan 2021 – 2027 for vanddistrikt Sjælland, vandområde id VO 200 Kattegat, Nordsjælland for henholdsvis VP3, som er den plan, der er grundlag for miljøkonsekvensrapporten og VP3G, som er sendt i høring.

Som det fremgår af Tabel 1, er der på baggrund af nyere data sket ændringer i tilstandsvurderingen i forhold til de data, der er anvendt i miljøkonsekvensrapporten for Nordkystens Fremtid. De opdaterede tilstandsvurderinger er ændret for samtlige kvalitetselementer på nær kemisk tilstand. Tilstanden for nationalt specifikke stoffer er ændret fra god til ikke-god tilstand. For det biologiske kvalitetselement fytoplankton er tilstanden justeret en klasse ned fra god til moderat og for bentiske invertebrater en klasse op fra god til høj økologisk tilstand. Tilstanden for rodfæstede planter er ændret fra ukendt til ringe økologisk tilstand. Den samlede økologiske tilstand er ændret fra moderat til ringe økologisk tilstand. Den samlede tilstand udtrykkes altid ved den laveste tilstandsklasse.

Tilstandsvurderingerne gælder generelt for vandområdet som helhed.

3 Hvilken betydning har VP3 genbesøg for projektet

3.1 Biologiske kvalitetselementer

I miljøkonsekvensrapporten for Nordkystens Fremtid er der foretaget en grundig vurdering af om projektet kan forringe tilstanden for alle de biologiske kvalitetselementer - altså kan påvirke det enkelte kvalitetselement, således at tilstanden kan falde en klasse. Den tilgang er principielt den samme uanset hvilken tilstandsklasse kvalitetselementet er i. Men der kan være nogle nuancer, der skal vurderes specifikt i forhold til de værdier, som er sat som grænser mellem klassifikation af tilstanden for det enkelte element fx klassifikationen mellem moderat til god økologisk tilstand eller mellem god og høj økologisk tilstand. Som hovedregel gælder, at jo lavere tilstandsklassen er, jo mindre påvirkning kan generelt accepteres.

I det følgende er det belyst på et overordnet niveau, hvilken betydning de nye ændrede tilstandsvurderinger har for de forskellige kvalitetselementer. Projektet påvirker kvalitetselementerne primært ved en øget sediment koncentration i vandfasen og øget tildækning af bunden i en kortvarig periode.

Rodfæstede planter

Kvalitetsselementet rodfæstede planter vurderes at være den parameter, som projektet kan have størst indvirkning på af alle kvalitetselementer. Da tilstanden var ukendt i den gældende vandområdeplan VP3 blev vurderingen udført som om kvalitetsselementet var i den laveste klasse (ringe tilstand). I VP3G er nu registreret data fra et transekt udlagt på en NOVANA målestation 97200049 beliggende ud for Julebæk Strand, som også er det sted, hvor der på strækningen mellem Helsingør og Hundested findes et sammenhængende ålegræsbelte. Data fra 2021 viser, at dybdeudbredelsen er målt til 6,8 meter og kravet for at opnå god økologisk tilstand er 9,2 meter.

Det er i miljøkonsekvensvurderingen vurderet, at projektet ikke vil forringe tilstanden og forhindre målopfylde, hvis der implementeres en afværgeforanstaltning både ved initialfodring og ved vedligehold. Foranstaltningen er skitseret yderligere i rapporten og vil blive gennemført i praksis efter en nærmere detaljering i detailfasen. Derfor vurderes der ikke i forhold til VP3G at være ændringer i rapportens konklusion.

Bentiske invertebrater

For bentiske invertebrater i vandområdet id VO 200 Kattegat, Nordsjælland er tilstandsvurderingen ændret fra god til høj økologisk tilstand. Den seneste undersøgelse af bentiske invertebrater er fra 2023 og udført på NOVANA station 97300018 som ligger kystnært lidt øst for Gilleleje. Dog er stationen beliggende på dybere vand end det område, som potentielt kan blive påvirket af projektet. På stationen er der fundet flere forureningsfølsomme arter, som er med til at karakterisere den høje økologiske tilstand.

Påvirkning fra projektet vil ske i det kystnære område, som er et meget dynamisk område og hvor bundfauna sammensætningen er anderledes end ude på dybere vand, hvor NOVANA målestationen er beliggende. Bundfauna undersøgelser i forbindelse med projektet viste en bundfaunasammensætning, som består af få relativt robuste arter, som er tilpasset det dynamiske kyst miljø og som kan tåle kraftige fysiske påvirkninger som fx sandbevægelser i en storm. Det er i miljøkonsekvensrapporten vurderet, at projektet kan medføre en midlertidig og reversibel påvirkning af bundfaunaen helt kystnært i de områder hvor initial- og vedligeholdelsesfodring foregår. Der er tale om arter med livsstrategier, der gør at de kan komme igen hurtigt (reetablere sig). Der vil i en kort periode være et begrænset område, hvor der kan være en midlertidig påvirkning, men det vil ikke forringe tilstanden i vandområdet som helhed. Hermed, er det vurderet, at projektet i sig selv ikke vil forringe tilstanden for kvalitetsselement bentiske invertebrater i vandområdet, ej heller forhindre målopfylde. Det vil også gælde selvom der foreligger en ny tilstandsvurdering fra VP3G.

Fytoplankton

For det biologiske kvalitetsselement fytoplankton er tilstanden justeret en klasse ned fra god til moderat. Miljøstyrelsens seneste undersøgelser på en række NOVANA stationer viser et beregnet gennemsnit på 1,2 µg/l og kravet for god økologisk tilstand er 1,3 µg/l. Klorofylværdierne repræsenterer hele vandområdet og er beregnet fra samtlige stationer, der dækker hele vandområdet.

Påvirkning på klorofyl koncentrationen, som er en indikator for algebiomassen i vandsøjlen, stammer fra udledninger af næringsstoffer. Der er i "udkast til vandområdeplaner 2021-2027 genbesøgt", angivet et indsatsbehov for kvælstof. Statusbelastningen for kvælstof til vandområdet 200, Kattegat Nordsjælland er opgivet til 2.560 tons N/år og målbelastningen er 1.396,4 tons N/år. Der er beregnet et nettoindsatsbehov på 377 ton N/år og et fordelt indsatsbehov på 107 ton N/år. Det fordelte indsatsbehov skyldes at der for netværk 200 indgår fem kystvande i netværket. Kystvand "165 Isefjord, indre" løber til kystvand "24 Isefjord, ydre", der løber til kystvand "200 Kattegat, Nordsjælland". Ligeledes indgår kystvand "2 Roskilde Fjord, indre", der løber til kystvand "1 Roskilde Fjord, ydre", der løber til kystvand "200 Kattegat, Nordsjælland".

Indsatsbehovet skal løftes via spildevandsindsatser (der først fastlægges i de endelige vandområdeplaner), indsatser finansieret via EU's fælles landbrugspolitik (CAP), markregulering og udtagningsindsats.

Projektet Nordkystens Fremtid udleder ikke kvælstof og vurderes ikke at have betydning for kvalitetselementet klorofyl.

3.2 Nationalt specifikke stoffer og kemisk tilstand

I forhold til de nationalt specifikke stoffer og kemisk tilstand er det vurderet, at projektet ikke vil indvirke på dem, og at der ikke vil ske forringelser af tilstanden. Det vurderes også at gælde i forhold til de nye tilstandsvurderinger. De ændringer der er sket som følge af VP3G omfatter dels ændringer i det eksisterende overvågningsprogram for miljøfarlige stoffer, der udvides for at opnå bedre kendskab til vandområdernes tilstand og de indsatser, der skal fastlægges på denne baggrund. Der fastsættes tillige nye miljøkvalitetskrav i bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand på grundlag af både nye og opdaterede kvalitetskriterier. Hertil nedsættes en arbejdsgruppe, der skal afdække muligheder for prioritering af nye og eksisterende udledninger, eksempelvis via prioriteringskriterier, som kan vejlede miljømyndigheder i en prioritering, af hvilke udledninger der kan tillades, begrænses og evt. bringes til ophør. For at øge viden om miljøfarlige stoffer og danne grundlag for et kommende indsatsprogram, igangsættes også en række udviklingsprojekter med VP3G.

Det vurderes ikke at ovennævnte nye tiltag, som følge af genbesøget vil have betydning for vurderingen af tilstanden for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer og kemisk tilstand i miljøkonsekvensrapporten.

4 Konklusion

På det foreliggende grundlag vurderes genbesøget af VP3 ikke umiddelbart at få betydning i forhold til konklusionerne i miljøkonsekvensrapporten. Konklusionerne i miljøkonsekvensvurderingen vurderes således at være de samme såfremt VP3 træder i kraft i den form, som er sendt i høring.